

PEDAGOGINĖ PRAKTIKA: KELETAS APMAŠTYMŲ

Vincentas Lamanauskas
Šiaulių universitetas, Lietuva

Neabejotina, kad pedagoginė praktika rengiant būsimojus mokytojus yra vienas iš svarbiausių universitetinių studijų elementų. Tačiau iki šiol pedagoginė praktika išlieka itin problemiška sritis. Juk pedagoginė veikla apskritai yra sudėtinga, įvairialypė, daugiaplanė. Pagaliau tai kūrybiškumo, aukšto intelekto, gero psichologinio pasirengimo reikalaujanti veikla. Pedagoginę praktiką atliekantis studentas neišvengiamai susiduria su įvairiais sunkumais – tiek dalykiniais / profesiniais, tiek psichologiniais. Per praktiką pasitaiko pačių įvairiausių pedagoginių situacijų. Per pastaruosius keletą metų atlikti įvairūs moksliniai tyrimai rodo bendrą situaciją – studentams praktikantams itin trūksta psichologinio pasirengimo bendrauti su moksleiviais, juos suprasti, prisitaikyti naujoje aplinkoje ir t. t. Šių metų liepos 1–5 d. Jerevane (Armėnija) vykusioje tarptautinėje mokslinėje konferencijoje kaip tik ir buvo nagrinėjami teoriniai ir praktiniai pedagoginės praktikos klausimai. Konferenciją tema „Modernization of Continuous Practice and Implementation of Organizational Mechanisms in the Higher Pedagogical Education System“ organizavo Armėnijos valstybinis pedagoginis universitetas (Armenian State Pedagogical University name after Khachatur Abovyan).

Konferencijoje diskutuota apie pedagoginės praktikos organizavimą, inovatyvias praktikos priegas. Neretai universitetai neskiria pakankamai dėmesio šiai sričiai, pats praktikos atlikimas gana formalus. Vienas iš esminių klausimų – praktikos pobūdis. Konferencijoje išsakyta pozicija, kad pedagoginė praktika turi būti nuolatinė ir tęstinė. Kitaip sakant, ji turi apimti visą bakalauro studijų laikotarpį. Nuo pat pirmo kurso studentas turėtų būti adekvačiai supažindinimas su realia mokyklos veikla, realiu ugdymo procesu ir pagal galimybes jame dalyvauti. Tai gali būti ugdymo proceso stebėjimas, analizavimas, aptarimas, patirties kaupimas ir t. t. Galima manyti, kad dažniausiai pedagoginė praktika atliekama aukštesniuose kursuose, jos apimtis, matuojant studijų kreditais, nedidelė. Pastaruoju metu universitetai ieško galimybių studentus įtraukti į pedagoginę praktiką jau nuo pirmo kurso. Kitas svarbus aspektas – per pedagoginę praktiką vyksta studento įgytų kompetencijų sklaida, jų plėtojimas ir brandinimas. Efektyvus grįžtamasis ryšys turėtų laiduoti studijų proceso pokyčius. Šiuo požiūriu reikšmingas dalykas yra aiškiai fiksuojamas pedagoginės praktikos turinys. Neretai to nepavyksta pasiekti, nes studentai, atliekantys pedagoginę praktiką, gauna įvairių užduočių pagal studijuotus universitetinius dalykus. Ne visuomet aiškiai nusakoma jų veikla ir atsakomybės ribos praktikos metu. Gana dažnai stebima dichotomija tarp edukacinių (didaktinių) ir psichologinių užduočių. Suprantama, kad atlikdami įvairias psichologines užduotis (pvz., susijusias su moksleivių asmenybės pažinimu, jų individualių savybių stebėjimu, tarpusavio santykių diagnostika ir t. t.) studentai nesugeba jų rezultatų integruoti į

patį ugdymo procesą. Kitaip sakant, pedagoginė praktika – puikus laikotarpis visame studijų procese susieti įgytas pedagogines (didaktines) ir psichologines žinias į visumą ir gebėti taikyti praktiškai. Pedagoginė praktika kartu parodo, ar jaunas žmogus nori ir gali dirbti mokykloje. Galėjimas čia labiau suvokiamas kaip psichologinis pasirengimas, imlumas tobulėti. Kita vertus, universitetinės studijos neretai kritikuojamos dėl perdėm stipraus teoretizavimo. Studentai sužino gana daug, susipažįsta su naujausiomis edukacinėmis ir psichologinėmis teorijomis. Tačiau visai kita plotmė – realus turimų žinių, gebėjimų taikymas. Galima manyti, kad būtent pedagoginė psichologija yra tas tiltas, kuris integruoja pedagogikos teoriją ir praktiką.

Dar vienas reikšmingas dalykas yra tai, kad studentai praktikų metu dažniausiai remiasi turimais asmeniniais pavyzdžiais. Studentas praktikantas pirmiausia ne taiko, ko jį mokė ar ko jis mokėsi, o kopijuoja tai, ką matė per savo mokyklinius ir studijų metus. Šiuo požiūriu labai svarbu, kokia dėstytojų komanda dalyvauja rengiant būsimąjį mokytoją.

Konferencijoje diskutuota ir apie mentoriaus vaidmenį pedagoginės praktikos procese. Pedagoginė praktika neabejotinai turi būti atliekama globojant mentoriui. Studentas praktikantas ne tik atlieka įvairias edukologijos, psichologijos, sveikatos ugdymo praktikos užduotis ar veda dalyko pamokos fragmentus ir ugdomuosius renginius. Jis turi mokytis stebėti, analizuoti, vertinti, reflektuoti kitų studentų ar pedagogų vedamas pamokas, renginius ar kitą profesinę veiklą. Mentorius čia atlieka koordinatoriaus funkcijas, pataria praktikantui ir jį konsultuoja. Čia aktualus tampa pačių mentorių rengimas vadovauti pedagoginei praktikai. Be mentoriaus, itin didelę reikšmę turi ir pati mokykla, kurioje studentai atlieka praktiką. Patirtis rodo, kad neretai studentai praktiką atlieka įvairiose įstaigose, dažnai nepasirengusiose tokiai veiklai. Paprastai sakant, studentai praktiką turėtų atlikti pačiose geriausiose mokyklose, kuriose galėtų patikrinti save ir perimti naujausią patirtį. Šį aspektą taip pat reikia giliau apmąstyti.

Taigi, pedagoginės praktikos problematika išlieka aktuali. Kaip pasiekti, kad ji būtų efektyvus instrumentas, ne tik padedantis studentui tobulėti, bet ir suprasti pedagoginės veiklos esmę, suvokti savo pašaukimą ir galimybes ateityje dirbti sudėtingą ir atsakingą pedagogo darbą? Ar galime pritarti teiginiui, kad reikia palikti teorijos kuo mažiau ir visą teoriją paversti praktika? Akivaizdu, kad pedagoginės praktikos procesas turėtų būti esmingai patobulintas, pritaikytas laikui. Kaip tai padaryti? Klausimas lieka atviras.

Summary

PEDAGOGICAL PRACTICE: SOME REFLECTIONS

Vincentas Lamanauskas

University of Siauliai, Lithuania

Pedagogical practice organization questions, innovative practice approaches were discussed in the conference. Very often universities do not attach enough attention to this sphere, doing the practice in itself is rather formal. One of the essential questions is the type of practice.

Nowadays, the universities are looking for possibilities to involve students into pedagogical practice already from the first course. The other important aspect is – the process of spread, development and maturity of student's acquired competencies takes place during pedagogical practice. Effective feedback should guarantee study process changes. In this respect, clearly fixed pedagogical practice content is a significant thing. Quite often this cannot be achieved, because students, doing pedagogical practice, get a lot of tasks according to studied university subjects. Not always their activity and responsibility limits are notified clearly during practices. Very often the dichotomy between educational (didactic) and psychological tasks can be observed. It is understandable, that carrying out various psychological tasks (e.g., related to students' personality cognition, their individual trait observation, interrelationship diagnostics and so on) students are not able to integrate their results into the educational process. In other words, pedagogical practice is a perfect period in the whole study process to relate the acquired pedagogical (didactic) and psychological knowledge into entire wholeness and be able to apply it practically.

Thus, the problematics of pedagogical practice remains topical. How to achieve, that it were an effective instrument not only helping the student to develop, but also to understand the essence of pedagogical activity, to realise your calling and possibilities to do a very complicated and responsible pedagogue's job in future. Can we agree with the statement, that there has to be left as little theory as possible, and to transform all theory into practice? It is obvious, that pedagogical practice process, should considerably be improved, adapted to the time period. How to do this? The question remains open.

Key words: pedagogical practice, study process, university education.

Received 02 July 2013; accepted 25 August 2013

Vincentas Lamanauskas

Professor, Department of Education, Siauliai University, P. Visinskio Street 25,

LT-76351 Siauliai, Lithuania

E-mail: v.lamanauskas@ef.su.lt

Website: <http://www.lamanauskas.puslapiai.lt>